ריתני: **מתני'** תינוקת שהביאה שתי שערות או חולצת או מתיבמת וחייבת בכל מצות האמורות בתורה וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל מצות האמורות בתורה וראוי להיות בן סורר ומורה *משיביא שתי שערות עד שיקיף זקן התחתון ולא העליון אלא שדברו חכמים בלשון נקיה תינוקת שהביאה שתי שערות אינה יכולה למאן *רבי יהודה אומר עד שירבה השחור: **גמ'** וכיון דתנן חייבת בכל מצות האמורות בתורה או חולצת או מתיבמת למה לי לאפוקי *מדרבי יוסי דאמר איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה ובין קטנה קמ"ל דאי איתי שתי שערות אין אי לא לא מאי טעמא אשה כאיש וכיון דתנא וכן התינוק שהביא ב' שערות חייב בכל המצות האמורות בתורה ל"ל וכי תימא משום דקבעי למתני וראוי להיות בן סורר ומורה תנינא חדא זימנא *אימתי הוא בן סורר ומורה משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן התחתון ולא העליון אלא שדברו חכמים בלשון נקיה אין ה"נ אלא איידי דפריש מילי דתינוקת קמפרש נמי מילי דתינוק: תינוקת שהביאה כו': א"ר אבהו א"ר אלעזר הלכה כרבי יהודה ומודה רבי יהודה שאם נבעלה לאחר שהביאה שתי שערות שוב אינה יכולה למאן חברוהי דרב כהנא סבור למעבד עובדא כרבי יהודה ואע"ג דנבעלה אמר להו רב כהנא לא כך היה מעשה בבתו של רבי ישמעאל שבאת לבית המדרש למאן ובנה מורכב לה על כתפה ואותו היום הוזכרו דבריו של רבי ישמעאל בבית המדרש *ובכתה בכייה גדולה בבית המדרש אמרו דבר שאמר אותו צדיק יכשל בו זרעו *דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי ישמעאל °והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ויש לך אחרת שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואיזו זו שקדושיה קדושי טעות שאע"פ שבנה מורכב על כתפה ממאנת והולכת לה ונמנו וגמרו עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות פרוש ולא עבוד עובדא רבי יצחק ותלמידי דרבי חנינא עבוד עובדא כרבי יהודה ואע"ג דנבעלה אזל רב שמן בר אבא אמרה קמיה דר' יוחנן אזל רבי יוחנן אמרה קמיה דרבי יהודה נשיאה שדר בלשא ואפקוה אמר רב חסדא אמר מר עוקבא לא שירבה השחור ממש אלא כדי שיהו שתי שערות שכבות ונראות כמי שירבה השחור על הלבן רבא אמר שתי שערות המקיפות משפה לשפה א"ר חלבו אמר רב הונא שתי שערות שאמרו צריך שיהא בעיקרן גומות *רב מלכיו אמר רב אדא בר אהבה °גומות אע"פ שאין שערות אמר רב חנינא בריה דרב איקא שפוד שפחות וגומות רב מלכיו בלורית אפר מקלה וגבינה רב מלכיא רב פפא אמר מתני' ומתניתא רב מלכיא שמעתתא רב מלכיו וסימנא מתניתא מלכתא מאי בינייהו איכא בינייהו שפחות אמר רב אשי אמר לי מר זוטרא קשה בה רבי חנינא מסורא לא לישתמיט תנא ואשמעי' גומות אי אשמועינן גומות ה"א עד שיהו שתי שערות בשתי גומות קמ"ל דאפילו שתי שערות בגומא אחת ומי איכא כה"ג והכתיב °אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם *ואמר רבא איוב בסערה חירף בסערה השיבוהו חירף בסערה דאמר לפניו רבש"ע שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלפה לך בין איוב לאויב בסערה השיבוהו °ויען ה' את איוב

במדבר ה

[לעיל מח.]

איוב ט

כ"ב כח. (ושם איתא רבה)

שם לח

רש"י

להגלה מועטת היא: **מתני'** וראוי להיות בן סורר ומורה משיביא שתי שערות עד שיקיף זקן. אבל קודם ב' שערות לאו בר עונשין הוא ומשהקיף זקן ראוי להוליד ורחמנא אמר בן ולא הראוי להיות אב: התחתון ולא העליון. כלומר הקפת זקן אמרו בתחתון שלמטה ולא העליון: ה"ג רבי יהודה אומר עד שירבה השחור ול"ג על הלבן. כלומר שישחיר אותו מקום משערות הרבה: **גמ'** איש כתיב בפרשה. (דברים כה) ואם לא יחפוץ האיש הלכך קטן לא חליץ אבל אשה בין גדולה בין קטנה: הלכה כרבי יהודה. שאם לא באו עליה משהביאה שתי שערות שיכולה לעקור נישואי קטנותיה עד שירבה השחור: שוב אינה יכולה למאן. דהך ביאה הוו להו קדושין גמורין דגדולה היא ובידה לקדש עצמה וכי פליג כשלא בעל לאחר שגדלה פליג ואפ"ה לר"מ לא ממאנת דכיון שהגדילה שעה אחת ולא מיחתה שוב אינה יכולה למחות והוו להו קדושין קמאי: בבתו של רבי ישמעאל. שהשיאתה אמה כשהיא קטנה יתומה ואמר שילדה באת למאן: והיא. מיעוטא הוא והכי דריש היא אשה סתמא שקדושיה גמורין היא דכי לא נתפסה אסורה לבעלה ויש לך אחרת שאפילו נתפסה שלא באונס מותרת לבעל ולבועל ואיזו זו שקדושיה קדושי טעות כגון ע"מ שאני כהן והרי הוא ישראל וכגון קטנה דאין מעשיה כלום ואמה נמי אין בידה לקדשה: ואפילו בנה מורכב כו'. דלאו נישואין הוו לענין זנות נמי לא מיתסרה עליה דפנויה בעלמא היא ולא אמרינן בעילות שבעל משגדלה הוו קדושין דקסבר כל הבועל על דעת קדושין הראשונים הוא בועל ולא נתכוין לחזור ולקדשה: בלשא. שם מקום. ואפקוה. מבעלה האחרון שנשאה במיאון זה: שתי שערות שוכבות. שיהו ארוכות: שפחות. מתניתין היא בכתובות* ואמר רב מלכיא עלה* הלכה כר"א: בלורית. מתניתין היא* עובד כוכבים המסתפר מישראל כיון שהגיע לבלורית שומט את ידו ואמרינן* וכמה ואמר רב מלכיא עלה ג' אצבעות לכל רוח: גבינה. נמי משנה היא באין מעמידין* מפני מה אסרו גבינות העובדי כוכבים כו' ואמר רב מלכיא עלה* מפני שמחליקין פניהן בשומן חזיר. כל הנך תלתא לא אמר רב מלכיא אלא לפרושי טעמא דמתניתין [או] שיעורא או לאוקמי הלכתא אבל גומות* שפוד* ואפר מקלה* שמעתא דנפשיה היא ורב פפא מחליף שפחות לרב מלכיא ואפר מקלה לרב מלכיו: קשה בה רבי חנינא. אי סלקא דעתך גומות אף על פי שאין שערות לא לישמעינן בכוליה הש"ס חד תנא ולאשמועי' תינוקת שהביאה שתים גומות:

תורה אור

[דברים כה]

[סנהדרין סח:]

יבמות יב: כתובות לו. ב"ב קנו. חולין כו:

[יבמות קח: ב"ב קנו.]

[סנהדרין סט:]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה קדושי טעות וכו' ואע"ג דיש לפרש למה שאמר דבר שאמר אותו צדיק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה איכא בינייהו וכו' ואתי לה כרב מלכיא. כ"ל עיין פרש"י ובמכות דף כא ע"א בפרש"י ועיין מרדכי פרק שפוד וצ"ע:

ב"מ ורבותא

יבמות ט: ודף ק: כתובות נז. עב.

[דף עה:]

[כתובות סה.]

[ע"ז כט.]

[שם]

[שם לה:]

[שם לה:]

[חולין]

[מכות כא.]

ביצה כח: מכות כא. כתובות כא: ע"ז כט.

תוספות

ואי אתה יכול לומר בחמותו ואם חמותו שמילתו וליכא למימר דמתני' דהתם בקדושי קטנות והכא איירי בקדושי טעות כדקתני בהדיא דרבי ישמעאל בקדושי קטנה נמי איירי שהרי בתו שבאת למאן הוו קדושי קטנות דמינה מייתי רב כהנא ראייה דאינה ממאנת אחר הבאת שערות וקאמר דבר שאמר אותו צדיק יכשל בו זרעו אלמא ר' ישמעאל בקדושי קטנות נמי איירי ואע"ג דיש לפרש למה שאמר (א) אותו צדיק היינו כעין דבר שאמר אותו צדיק שהוא אומר בקדושי טעות וכתו באת למאן מחמת קדושי קטנות מ"מ מדקאמר נמנו וגמרו עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות משמע דנמנו וגמרו לאפוקי מדר' ישמעאל דליכא למימר לאפוקי מדרבי יהודה דהא רבי יהודה מודה בנבעלה ואת נבעלה שהרי בנה מורכב על כתפה היה ושמואל דסבר כרבי ישמעאל ואמר בפרק המדיר (כתובות דף עב:) קדשה על תנאי וכנסה סתם אפילו בעל אינה צריכה הימנו גט וכי לית ליה לשמואל מתני' דיבמות (דף כ:) ובפ' המדיר (כתובות דף עג.) פריך לשמואל ממשניות טובא ומשני להו ולא בעי למימר דפליג אהתם משנה וי"ל דר' ישמעאל לית ליה מתני' דיבמות ושמואל לא סבר כר' ישמעאל אלא בקדושי טעות אבל בקדושי קטנות לא סבר כוותיה אלא כמתני' דיבמות (דף כ:) ומדמילתין דתנן עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות ובפרק מי שמת (ב"ב דף קנו.) קאמר שמואל בהדיא בודקין למיאונין לאפוקי מדרבי יהודה וכן מוכח נמי בפרק נושאין (יבמות דף ק:) דפריך ממאנת מי קא ילדה ומשני בקדושי טעות וכרבי ישמעאל משמע דוקא בקדושי טעות סבר כוותיה ולא בקדושי קטנות דאליבא דשמואל איירי התם. והא דאמר שמואל בפ' ב"ש (שם דף קח:) ובהמדיר (כתובות דף עג.) קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונישאת צריכה גט מטני משמע דאינה מקודשת לראשון מדצריכה גט מטני היינו מן התורה אבל מדרבנן צריכה גט מראשון דמשהגדילה אינה יוצאה במיאון כדפרישית: **איכא** בינייהו שפחות. וה"ה דאיכא נמי איכא בינייהו אפר מקלה דהוי, שמעתתא ואתי לה כרב מלכיא א) דרב פפא אמר שמעתתא דרב מלכיו ויש טועין דה"ק כולהו מתניתא רב מלכיא ושמעתתא יש מהן רב מלכיא ויש מהן רב מלכיו:

עד

עין משפט נר מצוה

לפני ספרי ח:

מב א ב מיי' פ"ב מהל' אישות הל"א ופ"א מהל' יבום הל"ז סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קסט סעיף ד [וברב אלפס יבמות פ"א מו]:

מג ג מיי' פ"ז מהל' ממרים הל"ה:

מד ד מיי' פי"א מהל' גירושין הל"ד ופ"ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף יב [וברב אלפס שם]:

ד [מיי' פ"ד מהל' אישות הל"ח טוש"ע אה"ע סי' קנה ספי' יב]:

מה ה מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל"ו [ופכ"ד מהל' אישות הל' יט] סמג לאוין קכה טוש"ע אה"ע סי' ו סעיף יח:

מו ו מיי' שם פי"ג הל"ב:

מז ז מיי' פי"א מהל' גירושין הלכה ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה ספי' יג:

מח ח ט י מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל"י סמג עשין נ טוש"ע שם ספי' מז:

תוספי הרא"ש

והא נפקא לן מהיו לך לאות יצאו שבעת רמים טובים שהן ענקן אחת: ואי זו זו (זו) שקידושיה במעות. והקשה הריב"ן וכי לית ליה לר' ישמעאל מתני' דפ"ק דיבמות או אחות יכול לומר בחמותו ואם חמותו שמיאנו. ושמואל נמי דאמר בפ' המדיר קידשה על תנאי וכנסה סתם אפי' בעל אינה צריכה גט. א"כ לידידיה נמי מצינו חמות ממאנת ולא מצינו לפרש דאפי' מיאון אינה צריכה דהא קתני הבא ממאנת הולכת וכ"ת מתניתין דהתם לא איירי בקידושי טעות אלא בקידושי קטנות והא ר' ישמעאל בקידושי קטנות נמי איירי דהא בתו שבאת למאן קידושי קטנה היא דהא מייתי ראיה מינה דאינה ממאנת לאחר הבאת ב' שערות וקאמר דבר שאמר אותו צדיק יכשל בו זרעו אלמא ר' ישמעאל בקידושי קטנות נמי איירי אפי' אם תפרש מעין אותו דבר שאמר אותו צדיק שדיבר בקידושי טעות יכשל בו זרעו לעשות אפי' בקידושי קטנות מ"מ מדאמר נמנו וגמרו עד שתביא שתי שערות אי לאפוקי מדר' יהודה נמנו הא מודה בנבעלה ואת בנה מורכב על כתיפה היא אלא לאפוקי מדר' ישמעאל וע"י ברייתא זו פירש הברייתא דרב כהנא ולא עבוד עובדא אלמא דר' ישמעאל אף בקידושי קטנות נמי איירי ואין נראה לומר דלית ליה לשמואל מתני' דיבמות וסבר לה כר' ישמעאל. דהא בפרק המדיר פריך לשמואל ממשניות טובא ומשני להו וי"ל דשמואל בקידושי טעות סבר לה כר' ישמעאל אבל בקידושי קטנות פליג עליה והשתא לא פליג שמואל אמתניתין דיבמות ודסכילתין דתנן ממאנת עד שתביא ב' שערות ומתניתין דב"ש דתנן מלמדין את הקטנה שתמאן בו. ר"ג אומר תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה וכן בב"ש מי שמת אמר שמואל בודקין למיאונין לאפוקי מדר' יהודה וכן משמע בפ' נושאין דקאמר ממאנת מי ילדה ומשני בקידושי טעות וכר' ישמעאל משמע דוקא בקידושי טעות סבר לה כר' ישמעאל דממאנת בגדולות ולא בקידושי קטנות ואליבא דשמואל איירי התם וכן הלכה. והכי פסק בפרק מי שמת הילכתא כבוגרת דאמר שמואל והוא מינייהו הוי בודקין לחליצה ולמיאונין ולנישואין ולקידושין: **עבוד** עובדא כר' יהודה אע"פ שנבעלה. תימה לי מאי קסברי אי טעמא דר' יהודה משום על דעת קידושין הראשונים הוא בועל אפי' רבה השחור נמי ואי קסבר לשם קידושין הוא בועל אפי' הביא שתי שערות נמי וי"ל דסבירא להו דלר' יהודה על דעת קידושין הראשונים הוא בועל ומ' כשהיא גדולה כל כך שכבר רבה השחור אמור רבנן דלא ממאנת [גזרה] אטו נתקדשה הארוכה: **איכא** בינייהו שפחות. פרש"י רשכנגרה דהיינו אפר מקלה דהוי שמעתא ורב מלכיא אמרה. א"נ ה"ק כולהו מתניתא רב מלכיא ושמעתתא יש מהן רב מלכיו אמרם:

מוסף רש"י

עד שיקיף זקן. שיהא זקן מוקף שער סביב סביב, התחתון ולא העליון. לא זקן ממש אלא זקן אותו המקום, אלא שדברו חכמים בלשון נקיה (סנהדרין סח:). רבי יהודה אומר. עד משהביאה שתי שערות ממאנת, עד שירבה השחור. שיהיו שם שערות הרבה (יבמות יב:) שיקיף אותו מקום בשער (חולין כו:). והיא לא נתפשה. היא מיעוטא הוא והכי קאמר היא כלומר אשה גמורה דכי לא נתפשה ונתפסה אסורה, ויש לך אחרת שאע"פ שנבעלה ממש בעלה בלתן מותרת לבעלה ואיזו זו כו' (יבמות ק:) כלומר בסתם אשה אמרתי לך טעם האיסור אבל בלא נתפשה הא נתפסה מותרת ויש אשה שאע"פ שבלתן מותרת ואיזו זו כו' (כתובות נז:). שפוד שפחות וגומות רב מלכיו. אלו שלש הלכות רב מלכיו אמרן ולא רב מלכיא, מפני שמשמיהם דומין זה לזה ויש שמחליפין שמועה של זה בשל זה, נתנו בהם סימן לסדר השמועות, שפוד הא דאמרן (ע"ז כט:) שפחות משנה היא בכתובות (נט:) גומות שמעתא היא ולא נאמרה על המשנה, ולענין שתי שערות דאם נמצאו לה גומות של מקום שער אע"פ שאין שער גדולה היא והולכת, דאין גומא אא"כ היה בה שער אלא שנשרו, בלורית. במס' ע"ז (כט.) ועל ברייתא נאמרה הא דרב מלכיא לפרושה לברייתא, דת"ר כותי המסתפר מישראל כיון שהגיע לבלוריתו שומט את ידו מפני שהכותי משאיר מעלה לשם ע"ז, ואמר עלה וכמה אמר רב מלכיא שלש אצבעות לכל רוח ורוח ולכל סביבותיה לא יגע, שאם יגלח ויכך על הבלורית נמצא מגיש לו בלוריתו ומיקנה לו לשם ע"ז, אפר מקלה. שמעתתא היא במסכת מכות (כא.) אמר רב מלכיא לא יתן אדם אפר מקלה על גבי מכתו מפני שנראה ככתובת קעקע, וגבינה. אפירושה דמתניתין אתמר במס' ע"ז (לה.) מפני מה אסרו גבינת נכרים ואמר רב מלכיא מפני שמחליקין פניה בשומן חזיר (חולין כט:). רב פפא אמר. אסימנא דרב מלכיו פליג, (המשך בעמ' הבא למטה)

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones